

ЛИКОВНИ
ЖИВОТ

Нове ликовне парадигме

Изложба »Ране деведесете — југословенска уметничка сцена« у Галерији савремене ликовне уметности у Новом Саду

Част је и срећа за Нови Сад што је одабран да се у њему одржи прва југословенска изложба сликарства и скулптура од када је формирана СР Југославија. Појединачне групне и самосталне изложбе у протеклих годину и по дана нису биле довољно критички и концепцијски фокусиране на актуелну догађања на интегралном простору нове Југославије, па се за оваквом смотром осећала потреба већ дуже време. Галерија савремене ликовне уметности у Новом Саду поверила је избор аутора и радова угледним критичарима Јеши Денегрију (Београд), Милошу Арсићу (Нови Сад) и Петру Ђуковићу (Подгорица). Њихов избор је пао на тридесет сликарса и скулптора, углавном припадника млађе и младе генерације, са неколико средовечних изузетника. Намера организатора била је да се прикаже изменења ситуација у односу на осамдесете године, у којој се рефлектује стварање новог културног простора након распада друге Југославије, и да се подржи виталност ових уметника с обзиром на прилике у којима стварају.

Прецизно дизајнирани објекти

Одмах треба рећи да језгром изложбе чини група сјајних уметника који иду раме уз раме са светским токовима савремене уметности са почетка 90-их, но тим пре изненађење неколико недоследности и мањкавости у поставци, о чему немо рећи неколико речи на крају.

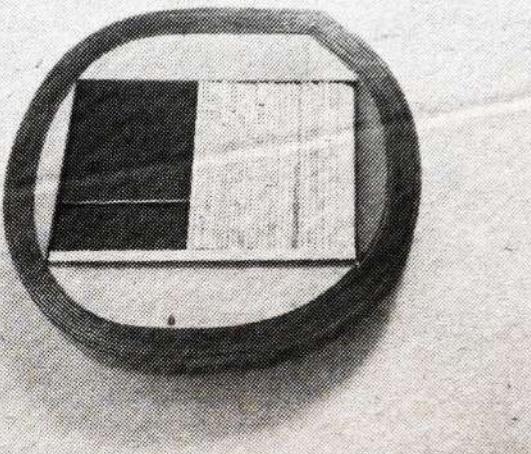
Изложбом доминирају објекти које бисмо могли охарактерисати као прецизно дизајниране, машинске израде, неекспресивне, без трага уметникове рuke, али зато веома концепцијски осмишљене. Несумњива звезда ју-

гословенске уметности, млађи београдски скулптор Срђан Апостоловић нас је поново изненадио и одушевио својим објектом од прецизно обрађених дасака, заobljenih ivica, за два за-

геометријска слика Микија Раковића.

Одсуство родоначелника

Примарно сликарски, где бојени однос чини основну реалност и »причу« слике,



Здравко Јоксимовић, Без назива, 1993.

стакљена отвора уоквирена црном гумом. У том духу пажљиве израде и чистог дизајна раде и Добривоје Кривић (црне кружне плоче), Феђа Кликовић (Застакљене сиве касете причвршћене на зид), Иван Илић (кружно огледало), Душан Петровић (камени јастуци брижљиво обрађених површина). Здравко Јоксимовић (кружни издни објекти од слојева фурнира и метала).

У односу на ове намерно деперсонализоване радове, помalo наративно делује низ од дванаест црних правоугаоника на зиду Зорана Касковског, симболичке графике Миријане Ђорђевић, објекти у комплементарним бојама Милије Павићевића, духовита седмокрака звезда — модла Зорана Пантелића, жичани кавез Виолете Митрушин-Лабат и црвено-црна

изражавају се Никола Пилиповић (белe слике), Веско Гаговић (црне слике), Вишња Петровић (Богата структура подлоге), Драгомир Угрен који својим зидним бојеним апликацијама излази у простор. У домену скулптуре примарност материје исказују Растислав Шкулец (даске, стакло), Драган Јеленковић (стакло, дрво, метал, пластика).

Међу горе поменутим примерима актуелног југословенског стваралаштва, који одражавају снажан уметнички покрет међу ствараоцима, показујући бројношту актера и њиховим једнодушним усмерењем (доминирање технологије, монохромност, неекспресивност, геометризам) да ова појава у најшој уметности није никако случајност и спорадичност, изненадује одсуство неких аутора који су били пионири и најагилнији заговорници ових стремљења. Тако, на неки начин, поједини излагачи делују као епигони (да ли на-

мерно) одсутних стваралаца. Ако излаже Гаговић, зашто не излаже Слободан Пела-дић, који одавно ради црне слике, или — ако излаже Душан Петровић, зашто нема Вербумпрограма чије брушене камене скулптуре као да су биле прототип за Петровићеве изложене објекте, а опус ове дугогодишње групе очигледно је имао одраза у још неким изложеним експонатима на овој изложби (Ђорђевић, Насковски...). Тим пре што је у истој овој галерији, пре само неколико месеци Вербумпрограм био изложен као један од еклатантних примера уметности деведесетих. Затим, ако се сагледава актуелна југословенска ситуација, а поготову црногорску ликовну сцену, огроман недостатак је одсуство објекта Илије Шошкића, који је родоначелник готово свега изложеног.

Предлог за размишљање

С друге стране имамо остатак радова на овој изложби који спадају у домен одавно виђеног и неинтересантног, барем са становишта раних 90-их, критеријума који сугерише назив ове изложбе. Ту мислимо на симболичке слике Анке Бурић, Весне Бошковић, поп-фигурацију Милице Томић, Стевана Маркуша, Уроша Ђурића, Јасмине Калин, Драгана Константиновић, ретроградни реализам Димитрија Пецића или геометријску подну скулптуру од теракоте са траговима «рукописа» Павла Пејовића. Уз то, има и неколико аутора чији радови су технички и идејно недоречени.

Све у свему ради се о вредном организационом напору чији резултат је већим делом пун погодак и антологијски. Но, остаје крајњи утисак да не сада требају још неко време док се искристалише став о томе што је уметност 90-их у Југославији (мисли се најављујућа усмерења). Овако ова изложба, која ће бити виђена и у Подгорици и Београду, остаје добар предлог за размишљање.

Андреј Тишма

ПОЗОРИШТЕ У КЊИЗИ
Есеј о глуми